Klimatilpasning

Af Lennart Kiil

Thames-barrieren beskytter London mod stormfloder. Porten kan lukkes, når havet presser vand op ad Themsen, og bliver lukket oftere i takt med, at havniveauet stiger.

Bob Jones. CC BY-SA 2.0. Wikimedia Commons.

Klimatilpasning er handlinger og strategier, der skal mindske de skader, som global opvarmning vil gøre på mennesker og natur. Selv hvis menneskeheden gør sit bedste for at afbøde global opvarmning ved at reducere udledningen af drivhusgasser, vil temperaturen stige, og det er derfor en god idé at være på forkant og forberede sig på ændringerne.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

Mennesker og andre levende organismer har altid skullet tilpasse sig forandringer i det omgivende fysiske miljø, men de ændringer, man forventer som konsekvens af menneskeskabt global opvarmning, er voldsommere og på en større skala end noget andet i Jordens nyere historie.

Omfanget og størrelsen af klimaændringerne betyder, at planlægning er en nødvendighed. Det gælder i særlig grad for de mest udsatte regioner. En vigtig del af klimatilpasning er derfor at finde de sårbare steder. Det er også vigtigt at vurdere, hvor følsomme samfund og natur er over for ændringer i klimaet.

Langt størstedelen af de overvejelser, der gøres i forbindelse med klimatilpasning, handler om de negative konsekvenser, men tilpasning kan også bruges som en strategi til at forstærke nogle af de positive konsekvenser, der er ved global opvarmning. I nogle lande tilpasser landmænd sig klimaforandringerne ved at skifte til afgrøder, der har større udbytte, men som ikke tidligere var mulige på de steder, fordi de kræver et varmere klima.

I det hele taget er landbrug og fødevareproduktion et område, der arbejdes meget på at tilpasse, da det er meget følsomt over for ændringer i temperaturen. Man arbejder på at udvikle afgrøder, der er mere tørketolerante, og infrastruktur til kunstig vanding i områder, hvor klimaet bliver tørrere. Et andet oplagt eksempel på en tilpasning er kystbeskyttelse i regioner, der er udsatte for ændringer i havniveauet.

Klimaændringer rammer ikke lige hårdt over hele verden. Meget ofte er det de regioner, hvor der ligger mange fattige lande, der vil blive påvirket mest negativt af klimaændringer. Derfor er tilpasning særligt vigtig for den fattigere del af verden. Hvad dyr og planter angår, arbejder man med forvaltning af dyre- og plantelivet. Idéen er at skabe levesteder og korridorer, der skal hjælpe dyrene og planterne med at migrere, efterhånden som klimaet ændrer sig.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

Tilpasning og forebyggelse

FN's klimapanel IPCC skelner mellem to slags svar på klimaforandringerne. Det ene er at begrænse udledningen af drivhusgasser, så opvarmningen bliver mindre. Det kaldes forebyggelse eller modvirkning (på engelsk mitigation). Det andet er tilpasning: at indrette samfundet og naturen, så skaderne fra det klima, der kommer, bliver mindre (på engelsk adaptation).[1]

IPCC vurderer, at tilpasning virker dårligere, jo mere temperaturen stiger. Nogle steder er grænserne for tilpasning allerede nået. For visse økosystemer, fx nogle koralrev, er der tale om hårde grænser, hvor tilpasning ikke længere er mulig. For mennesker er grænserne oftest bløde, fordi de skyldes mangel på penge eller på politisk styring og planlægning.[1]

IPCC advarer også mod fejltilpasning, altså tiltag, der på længere sigt gør et samfund mere sårbart, fx diger, der beskytter godt på kort sigt, men på lang sigt kan øge risikoen, hvis de ikke indgår i en langsigtet plan.[1]

FN's miljøprogram UNEP har beregnet, at udviklingslandene i 2035 får brug for 310 til 365 milliarder dollar om året til tilpasning. I 2023 modtog de omkring 26 milliarder dollar i offentlig international støtte til tilpasning.[2]

Klimatilpasning i Danmark

I Danmark handler klimatilpasning især om vand: kraftig regn, højere grundvand, stigende havniveau og stormfloder.[3]

DMI kalder det et skybrud, når der falder mere end 15 millimeter regn på 30 minutter. Den 2. juli 2011 faldt der over 100 millimeter regn på et par timer i det centrale København. Det er Danmarks dyreste skybrud.[4]

Alle danske kommuner skulle ifølge en aftale mellem regeringen og KL have en klimatilpasningsplan klar ved udgangen af 2013.[5] Alle kommuner har i dag lavet en første klimatilpasningsplan.[6]

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

København vedtog i december 2012 en skybrudsplan.[7] Et eksempel er Enghave Klimapark på Vesterbro, der blev færdig i 2020. Parken er sænket, og ved skybrud kan den rumme næsten 23.000 kubikmeter regnvand, så det ikke løber ind i kældrene.[8]

Stormen Bodil i december 2013 pressede vandet ind i Roskilde Fjord, og Jyllinge Nordmark blev oversvømmet. Stormfloden den 20. og 21. oktober 2023 oversvømmede mange tusinde huse, sommerhuse og virksomheder i den sydlige del af Danmark.[3]

Med de nuværende klimapolitikker i verden ventes havet omkring Danmark at stige med omkring en halv meter frem mod år 2100, og det bliver ved med at stige længe efter, at udledningerne er stoppet. Det giver flere og kraftigere stormfloder.[3]

Regeringen fremlagde i februar 2026 Klimatilpasningsplan II. Den foreslår 14,9 milliarder kroner frem mod 2040 til diger, højvandsmure og anden kystbeskyttelse i hele landet.[3]

---

1. IPCC (2022): *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Summary for Policymakers, afsnit C.
2. UNEP (2025): *Adaptation Gap Report 2025: Running on Empty*.
3. Miljøministeriet (2026): *Klimatilpasningsplan II*.
4. Den Store Danske, "skybrud", lex.dk.
5. Ingeniøren (13. december 2013): "Hver tredje kommune sylter planer for ekstremregn og stormflod".
6. CONCITO (2023): *Klimatilpasning i danske kommuners klimahandlingsplaner*.
7. Københavns Kommune, Borgerrepræsentationen 13. december 2012: Skybrudsplan 2012.
8. Synlig Beton (DI): "Enghave Klimapark".

Husk at tage quizzen online på klimaleksikon.dk/opslag/tilpasning-til-global-opvarmning

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

Sådan henviser du til opslaget

Lennart Kiil: "Klimatilpasning". Klimaleksikon, klimaleksikon.dk/opslag/tilpasning-til-global-opvarmning, hentet 15. november 2026.

Klimaleksikon er gratis og uden login.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node